

Pokrenuo je časopis »Lud«, koji je kasnije snažno djelovao na načine zapisivanja folklorne građe. Tim su se načinom zapisivanja u velikoj mjeri služili i proučavatelji poljske dijalektologije (Lucijan Malin i njegovi učenici) okupljeni oko Akademije u Krakovu. Oni su napravili uzore dijalektoloških zapisa, koji su se kasnije primjenjivali u Akademijinim izdanjima. Zahvaljujući Isidoru Kopernjiskom Akademija u Krakovu počinje izdavati dva časopisa: »Zbior Wiadomosci do Antropologii Krakowej« (1877—1895) i »Materialy Antropologiczno-Archeologiczne i Etnograficzne« (1896—1919).

Časopis s interpretacijskim ambicijama bio je varšavska »Wisła« (1887—1905), koji je od 1888. godine uređivao Jan Karłowicz, znanstvenik širokih sposobnosti i horizonata. Njegova je istraživanja predstavila Helena Kapeluš u članku Jan Karłowicz (1836—1903). U teškim je uvjetima uspio izdavati publikaciju visoke znanstvene razine u kojoj su objavljivane i informacije o istraživanjima stranih znanstvenika (tu se prvi put javlja i termin folklor).

Na drukčijim je principima nastala treća velika publikacija, laovski »Lud«, koji izlazi uz pomoć Narodoznanstvenog društva. Taj je časopis zamišljen kao popularno-znanstveni a o njegovoj povijesti piše Helena Kapeluš u prilogu pod naslovom »Lud« izdanje Narodoznanstvenog društva u Lavovu (1895—1918). U početku je o sadržaju časopisa odlučivala grupa suradnika u kojoj su se uglavnom nalazili učitelji i mlada galicijska inteligencija, a kasnije ju zamjenjuje grupa filologa, povjesničara i etnologa. U takvom se obliku »Lud« održao i do danas.

O razvoju pozitivizma u Poljskoj piše Ryszard Wojciechowski. U tom je razdoblju težište istraživanja na zapisivanju različitih varijanata pripovijedaka, zatim tekstova s područja folklornog kazališta i dr. Realizira se zahtjev za vjernim zapi-

sivanjem folklorne građe u njezinom izvornom jezičnom obliku, čime nastaju i temelji za razvoj dijalektologije; raspravlja se o umjetničkoj vrijednosti pjesama i pripovijedaka, a javlja se i interes za pripovjedače. Na prijelazu stoljeća javlja se nova generacija koja inicira precizniju obradu teksta, a u proučavanju usmene književnosti primjenjuju se metode filološke analize.

Poljska folkloristika u razdoblju od 1864. do 1918. godine nastavlja i s istraživanjem folkloru susjednih Bjelorusa, Ukrajinaca i Litvanaca, kao i izvanevropskih naroda. Međutim, glavni je predmet proučavanja i interesa ipak poljski seljak i njegova kultura. Naglašava se uloga jezika kao osnovnog kriterija za određivanje nacionalne pripadnosti, nesumnjivo i zbog opasnosti pred germanizacijom i rusifikacijom.

Istovremeno i u životu poljskog seljaka dolazi do velikih promjena jer ukidanjem kmetstva raste i njegova uloga u društvu. Ti procesi, s jedne strane, zahtijevaju brzo dokumentiranje kulture koja nestaje, čemu pogoduje i interes za »prežitke«, a s druge strane, pobuđuju i istraživanje novih kulturnih pojava. U ocjeni poljske folkloristike toga razdoblja, bogatog po programima, teorijskim i metodološkim dostignućima, nekoliko je puta naglašeno da su ga bitno određivale dvije tendencije: želja za uključivanjem u ritam evropskih istraživanja i patriotska obaveza spašavanja egzistencije svoga naroda.

Aida Brenko

Aktualnye problemy sovremennoj folkloristiki. Sbornik statej i materialov, Sostavitel' V. E. Gusev, Izdatel'stvo »Muzyka«, Leningradskoe otdelenie, Leningrad 1980, 224 str.

Zbornik **Aktualni problemi suvremene folkloristike** pripremila je sekcija Lenjingradskog državnog instituta za kazalište, glazbu i film uz

suradnju folklorista i drugih znanstvenika iz SSSR-a.

To je peti zbornik koji je izdala »Muzyka«. Prije su izdani: **V. I. Lenjin u pjesmama naroda SSSR** (1971), **Slavenski glazbeni folklor** (1972), **Problemi glazbenog folklor naroda SSSR-a** (1973) i **Suvremenost i folklor** (1977).

Ovaj zbornik sadržava: predgovor i pet poglavlja (o općim teorijskim problemima, o problemima pjesmovnog i plesnog folklor, o problemima narodne instrumentalne glazbe, o radu tribine folklorista i kronika rada folklorne sekcije Lenjingradskog državnog instituta za kazalište, glazbu i film).

U prvom dijelu **Općeteoretski problemi**, autori se bave temeljnim pitanjima folkloristike: o strukturi folklor — pitanja o vezama dviju sfera narodnog stvaralaštva — teksta i napjeva (I. E. Fadejeva), o folklorističkoj terminologiji (L. E. Genin), o općeteoretskim pogledima na problem katalogizacije narodnih melodija (E. V. Gippius), o problemu varijanata u glazbenoj tipologiji (I. I. Zemcovski), o promatranju i eksperimentima u glazbenoj folkloristici (V. I. Elatov) i o glazbenom folklornom jeziku kao osnovi profesionalne glazbene kulture (A. A. Gorkovenko).

U drugom dijelu **Problemi pjesmovnog i plesnog folklor** govori se: o kritici glazbenih tekstova narodnog pjesmovnog stvaralaštva (B. S. Lukanjuk), o mogućnostima analize glazbene forme pjesmovnog stvaralaštva — na građi sjevernoruskih bilina (E. E. Vasiljeva), o ruskom narodnom stvaralaštvu u kolu — pjesmovnom, koreografskom, dramskom i dr. (E. M. Rogachevska) i o proučavanju ruskog gradskog sajamskog folklor (A. F. Nekrilova).

O trećoj temi: **Problemi narodne instrumentalne glazbe** govore dva rada: o narodnim glazbenim instrumentima i metodologiji njihova proučavanja — o aktualnim pitanjima znanosti o narodnim instrumentima (I. V. Macijevski) te o zakonitostima sistema tonske skale

narodnih glazbenih instrumenata naroda Komi (P. I. Čistaljev).

Četvrti dio: **Tribina folklorista** sadržava jedanaest kraćih priloga o najaktualnijim problemima suvremene folkloristike: o teoriji glazbe, vokalne i instrumentalne, koja pripada usmenoj tradiciji (A. A. Bannin), o osnovnim pravcima sociološkog proučavanja folklor (S. I. Gričica), o polifunkcionalnosti folklor (V. E. Gusev), o važnim zadaćama glazbene folkloristike Kazahstana (B. G. Erzakovič), o komparativnom proučavanju glazbenog folklor naroda SSSR-a (F. M. Karomatov), o problemima izvođačke umjetnosti u suvremenoj folkloristici (B. J. Kotljarov), o suvremenom stanju tradicije kalendarskih pjesama (E. J. Možejko), o teoriji »unakrsnih intonacijskih polja« (L. S. Muharinska), o pitanjima oko izdavanja folklorne glazbe (A. A. Pravdjuk), o procesu nastajanja vrste u folkloru (B. N. Putilov) i o proučavanju narodne koreografije (H. J. Suna).

Peti dio: **Kronika folklorne sekcije LGITMiK od 1972. do 1979. godine** ima dva naslova. Prvi **Znanstveni društveni život** ima tri članka: o općem pregledu rada sekcije piše A. F. Nekrilova, o godišnjim znanstvenim sastancima u počast Petru Grigorijeviču Bogatirjovu od 1972. do 1979. godine L. M. Ivļjeva te o godišnjim konferencijama u počast Aleksandru Aleksandroviču Gorkovenku L. M. Ivļjeva i V. A. Lapin. U drugom dijelu: **Terenska istraživanja** riječ je o znanstvenim istraživanjima u pet različitim područjima. Na kraju piše V. E. Gusev o istraživanju pjesmovnog stvaralaštva slavenskih naroda.

Ante Nazor

Pet'r Dinekov, B'lgarski folklor. Prva čast, B'lgarski pisatelj, Sofija 1980, 607 str.

U kratkom uvodu autor upozorava da je ova knjiga napisana na osnovi predavanja iz bugarskog fol-